

Hi ha qui es preocupa, i amb molta raó, per l'atur obrer; però ben poc es parla d'uns parats que ho seran per tota la vida i que sols cobren 1.500 ptes. mensuals. No és menys greu el problema de l'educació especial. Les promeses dels partits

polítics de la campanya electoral de fa dos anys no s'han pas acomplert, ja que els resultats han estat negatius. Esperem que el nou parlament i la nova administració siguin més comprensius i més conseqüents i els deficients físics i mentals si-

guin atesos igual que les altres persones, ja que tenen els mateixos drets. I també que puguin obtenir la comprensió que mereixen de tota la societat.

Jordi Sanglas.

amic caminant

Tot el límit migjorn de Tavertet és un colossal i contínua cançlera. Ha començat la inigualable desfilarada de precipicis i estímuls, tots ells bonics i espectaculars, que aniran seguint sense interrupció fins al Far. La geografia de Tavertet és trencada tallada amb cisell de gegant; tot el terme està cobert de dentegats penyals i les baumes i cataus hi són innumbrables. El poble està assentat sobre una llarga i rocallosa plataforma tabular que s'estén entre les muntanyes del pantà de Sau i les de la riera de Balà, a una alçada de uns 900 metres. Tavertet és, i no se n'amaga pas, un poble antic, senzill i modest. No li manca, però, personalitat. Ha tingut, com altres pobles antics, el seu castell feudal; però, així com la major part solen estar al centre urbà o sobre les elevacions immediates, en aquest cas és força lluny, passat el llargarut Pla de Dalt i l'altre pla dit precisament del Castell, i emplaçat en

un lloc abrupte, però bellíssim. És el castell de la Força, encastat en el salvatge turó monolític del mateix nom, i que pertangué a la noble família dels Tavertet, que donà, per tant, el nom al primitiu vilatge. El poble té dos, i àdhuc tres, carrers llargs i ben definits, amb cases vetustes. Fins fa poc temps, la població esllanguia i s'abandonaven moltes cases; però l'arribada de la nova carretera descobrí als manats de turistes aquest paradisiac indret. La via d'accés ha estat, doncs, com una injecció d'aire fresc a un foc somort, i ara Tavertet s'està renovellant a ulls veients i sovintegen les xarugues vivendes arranjades recentment de soca-rel, amb les velles pedres i nou fustam, que ennobleixen i dignifiquen l'agradós estil del país. Si mirem amb calma els llindars de mants portals, hi trobarem moltes dates dels s. XVII i XVIII; veurem boniques balconades de fusta en galeries cobertes i protegides per resortints

ràfecs, i portes dovellades. Algun esgrafià en les parets palesa una vida benestant; hi ha porxos i golfes atapeïdes de palla. L'ambient camperol hi és encara inalterat, a Tavertet.

Tot just arribats, ja advertim una obra vistent, com una font, però en realitat és un gran dipòsit d'aigua per omplir els abeuradors del bestiar. La construcció és de grossos carreus, amb una teuladeta a dos vessants, en l'angle que formen les quals una acolorida ceràmica representa, ni més ni menys, Sant Cristòfol. Això semblaria una vera incongruència, si pensem que no hi ha pas cap riu a la vora; però té una natural explicació: el sant traçiner fluvial és el titular de l'església. No és rar veure encara algun ramat de bous i vaques pel carrer, que yransiten amb la seva calmosa gansoneria i fan cap a l'abeurador. És una rústega i plaent estampa que ja va perdent-se; però la imatge de la vacada bevent pausada-



- La font del Poble

ment, brandant la cua amb solemnitat amb el fons de les velles cases del poble, persisteix en la nostra visió quan els animals han marxat, deixant en l'aire un regust de placidesa i serenitat. L'església ocupa un lloc cimaller entre les moltes cases notables que hi ha al poble; i no perquè sigui monumental, o guardi tresors, valuoses pintures o magnífics retaules. Senzillament, perquè és molt bonica. La torre del campanar, alta i quadrada, té al seu bell mig, buidada en la mateixa obra, una gran creu, com si fos una finestra; ornament perpetu d'elemental però segur efecte. L'edifici és d'un pur romànic arcaic en la part més vella. La petita portella ginyola llargament quan entrem, potser per contrastar més l'acollidor silenci que ens dona la benvinguda. La nau és de volta de canó, de bella factura,

i l'absis de pedra nua, amb tres finestres esprimatxades com espitlleres i sense cap ornament. De les ombres ixen bancs, confessionaris; i darrera uns arcs de separació, una nau lateral, afegida més tardanament, amb voltes gòtiques. Les parets estigueren fins fa pocs anys. recobertes de guix, que tapava totalment les nobles pedres romàniques. Com a curiositat esmentarem que la majoria dels bancs porten, al seu respall, el nom dels propietaris, com en tantes altres esglésies i capelles de muntanya. Vells i il·lustres noms de la pagesia i àdhuc nobleza terrassana, que perden a través de les generacions. Algunes d'aquestes masies, poques, encara estan habitades; altres, ja buides, ploren el seu abandó sobre aquesta terra aspra i ferrenya.

.....

La relació d'indrets remarcables a Tavertet és enorme. Anem, amic acompanyant, a veure'n uns quants; immancablement, al casal de l'Avenc. Sortim del poble pel camí carreter, ple de pedregami de fotges quan plou, que vorejant els precipicis ens portaria a Rajols i el Perer. Passant el Coll-s'Avenc, prompte estarem dalt de la més alta cinglera del Collsacabra, amb més de trescents metres de caiguda vertical; una pètria catedral, altiva i dominant. L'espectacle és imponent i us sobreprèn. Tancant una petita clotada, i sobre els alerosos vessants del Puig de la Creu, està sòlidament plantat el Casal de l'Avenc, a 920 metres d'alçada. És una construcció massissa, severa, de planta gairebé quadrada; és la més pura mostra del gòtic rural català del segle XVI. La porta d'entrada, amb unes amplíssimes dovelles, dibuixa un graciós arc rematat per l'escut dels senyors de l'Avenc. A sobre, al primer pis, unes precioses finestres gòtiques, amb serrells d'arquets i finíssims treballs de pedra. El seu interior, quan encara estava habitat pels masovers, era imponent; pas com ara, abandonat i llastimós.

Quirze Parés